

Summary

The research is dedicated for identifying the yeasts species with a pathogenic action involved in periodontal infections diseases. The most of the yeasts isolated from periodontal pockets belong to the genus *Candida* and more common is *Candida* species albicans. It was identified also, nevertheless the yeast strains included in *Candida* non-albicans group.

Need for taxonomy in identification of *Candida* was established by different sensitivity of these fungi to modern antimycotics knowledge the level of fungi's sensitivity can be an alternative therapeutical approach in chronic generalized periodontitis. It's impossible to do an efficient therapeutical treatment without constantly updating drug information and understanding the principles of action.

Резюме

Исследование посвящено выявлению патогенных штаммов дрожжеподобных грибов, задействованных в хроническом пародонтите. В большинстве случаев, при идентификации выделенных культур дрожжеподобных грибов из пародонтальных карманов установлено превалирование грибов рода *Candida albicans*. Однако выявляются и другие штаммы дрожжеподобных грибов, которые можно отнести к группе *Candida nonalbicans*.

Необходимость в таксономической идентификации *Candida* обусловлена неодинаковой чувствительностью этих грибов к современным антимикотикам. Определение их уровня чувствительности позволяет использовать альтернативную терапию при лечении хронического генерализованного пародонтита. Без постоянного обновления информации о применяемых препаратах и понимания принципов их действия невозможно достичь эффективного лечения.

PARTICULARITĂȚILE EPIDEMIOLOGICE DESCRIPTIVE ȘI ANALITICE ALE AFECȚIUNILOR PARODONȚIULUI MARGINAL LA POPULAȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Sergiu Ciobanu, conferențiar universitar,
Catedra Stomatologie Terapeutică,
USMF Nicolae Testemițanu

Introducere

Epidemiologia descriptivă studiază aspectele mai importante ale stării de sănătate a populației în funcție de timp, loc și persoană. Studiile epidemiologice analitice stabilesc corelația dintre factor și boală sau dintre tratament și boală.

Studiul epidemiologic efectuat asupra fenomenului de ofensivă continuă a morbidității afecțiunilor

parodontiului marginal tinde să definească unele legături în evoluția acestor procese, pentru a se putea măsura intensitatea fenomenului și a se explica cauzele reale ale acestor patologii, exprimate prin extracția dinților din cauza afecțiunilor parodontiului marginal, înregistrate în intervalul de timp 1990-2007, inclusiv în anii 2005-2007, perioadă în care în dările de seamă anuale ale MS informația a fost specificată pe raioane. Așadar, în acest studiu vom prezenta rezultatele analizei anume a acestei perioade – 2005-2007.

În studiile epidemiologice ale afecțiunilor parodontiului marginal este necesar de cercetat profund nu numai factorul primar, ci și alte aspecte de importanță majoră – factorul genetic, nivelul social-economic, comportamentul, bolile de sistem, factorii de risc, apartenența de sex, mediul de reședință, zonele economico-geografice etc.

Studiile epidemiologice în domeniul parodontologiei sunt efectuate preponderent în vederea stabilirii răspândirii și a cauzelor gingivitelor și parodontitei marginale cronice [1,2,3]. Stomatologia este unica ramură a medicinei pentru care experții internaționali au elaborat și au pus în aplicare unele criterii de obiectivizare a sănătății orale. Anume reieșind din valorile acestor criterii, putem calcula procentual populația deținătoare de "dinți sănătoși", media de dinți sănătoși în grupurile de vârstă ale unui eșantion de populație și, corespunzător, s-ă apreciem și starea de sănătate parodontală. Aceste criterii posibil de a fi măsurare sunt utilizate în toate țările lumii pentru stabilirea tendinței evoluției și răspândirii afecțiunilor parodontale, precum și pentru prognozarea sănătății orale a populației de o perspectivă îndelungată. Studiul epidemiologic al APM utilizează criterii și indici relevanți pentru starea de sănătate parodontală a populației. Acești parametri sunt: prevalența, incidența, extinderea, severitatea, gradul de periculozitate.

Prevalența se definește prin frecvența cazurilor noi și vechi de boală la un moment dat (prevalența de moment) sau într-o anumită perioadă (prevalența de perioadă) într-o populație. Unitatea de observare este cazul nou și cel vechi de îmbolnăvire, deci toate cazurile de boală existente într-o populație la un moment dat sau într-o perioadă de timp, raportate la 1000, 10000 sau la 100000 de locuitori.

Incidența reprezintă numărul de cazuri noi înregistrate într-un grup de populație într-un interval de timp, raportate la 1000, 10000 sau 100000 de locuitori.

Extinderea, în cazul afecțiunilor parodontale, reflectă numărul de grupe de dinți, de suprafețe dentare coronare, numărul de dinți, numărul de rădăcini dentare etc.

Severitatea are în vedere profunzimea pungilor parodontale până la 6 mm adâncime, amplitudinea

retracției gingivale, gradul de edem gingival în gingivite etc.

Gradul de pericolozitate indică riscul declanșării unor forme agresive de parodontită pe un anumit fundal de suferință parodontală; o gingivită simplă evoluează rapid spre o gingivo-stomatită sau parodontită ulcero-necrotică.

Studiile epidemiologice realizate în diferite țări ale lumii demonstrează că, dintre toate patologiiile stomatologice, afecțiunile parodontale sunt cele mai răspândite; ele se întâlnesc la diferite grupe de populație, iar odată cu vârsta sunt în progresiune [3, 4, 5].

Studiile multicentrice confirm faptul că afecțiunile parodontiului marginal afectează 95-99,8% dintre populația adultă [5]. OMS dispune de date veridice care se referă la rezultatele cercetărilor analitice, bazate pe indicii CPITN, din care rezultă că afecțiunile parodontiului marginal sunt în progresiune în țările în care igiena cavității orale a populației este ignorată sau este insuficientă [2, 6, 7, 8].

Cercetările efectuate pe plan internațional privind morbiditatea parodontală diferă de la autor la autor. Rezultatele pot varia în funcție de multipli factori nominalizați anterior și, nu în ultimul rând, depind de utilizarea metodelor nestandarde de cercetare și a diferitelor clasificări existente în lume.

Scopul lucrării: punerea în evidență a afecțiunilor parodontiului marginal prin prisma extracțiilor dentare ca urmare a acestei afecțiuni în perioada 2005-2007, în funcție de unitățile administrativ-teritoriale ale celor trei zone economico-geografice ale Republicii Moldova: Sud, Centru, Nord.

Materiale și metode

În actualul studiu epidemiologic s-a efectuat o analiză a frecvenței dinților extrași în intervalul de timp 1990-2007, punând accentul pe perioada 2005-2007 – interval în care dările de seamă anuale ale MS includ informația respectivă desfășurată și pe raioane.

Considerăm că rezultatele acestui studiu vor contribui esențial la organizarea și realizarea unui studiu mai amplu, mai complex, vizând toate componentele (prevalența, incidența, extinderea, severitatea, gradul de pericolozitate etc.) unui adevărat studiu epidemiologic ce vizează afecțiunile parodontiului marginal în R. Moldova. Totodată, având la dispoziție aceste rezultate, cei implicați în viitorul studiu vor avea posibilitatea de a cunoaște, modifica și coordona situația reală în teritoriu vizând toate zonele economico-geografice ale R. Moldova.

După cum am menționat anterior, începând cu anul 2005, în rapoartele de dare de seamă anuală ale MS a fost inclusă informația despre dinții extrași total și din cauza afecțiunilor parodontiului, specificând raioanele Republicii Moldova.

Rezultatele obținute

Din rezultatele obținute reiese că pe parcursul anilor 1990-2007, din cauza afecțiunilor parodontiului marginal, au fost extrași 1758054 de dinți, ceea ce constituie aproximativ 1/3 (27,1%) din totalul dinților extrași (6485237) în această perioadă.

În perioada 1990-2000, când rapoartele statistice de dare de seamă erau prezentate și de raioanele din stânga Nistrului pe aceleași formulare, raportul dintre totalul de dinți extrași și dinții extrași din cauza

Tabelul 1

Media frecvenței dinților extrași în total și din cauza APM în raioanele zonei de Nord în perioada 2005-2007

Nr/o	Cod raion	Media			Media		
		Total extrași	% ± m	‰ ₀₀₀₀	Din cauza APM	% ± m	‰ ₀₀₀₀
1	Mun. Bălți	6364	18,3%	4295,4	2220	35,1%	1498,4
2	Briceni	2439	7,0%	3221,8	257	4,1%	339,5
3	Dondușeni	1262	3,6%	2767,4	579	9,2%	1269,6
4	Drochia	2312	6,7%	2551,3	288	4,6%	317,8
5	Edineț	1228	3,5%	1473,8	120	1,9%	144,0
6	Fălești	2622	7,6%	2822,2	739	11,7%	795,4
7	Florești	3293	9,5%	3633,6	1011	16,0%	1115,6
8	Glodeni	3525	10,2%	5669,4	49	0,8%	78,8
9	Ocnîța	1968	5,7%	349,8	356	5,6%	632,2
10	Râșcani	1980	5,7%	2807,9	391	6,2%	554,5
11	Sângerei	3217	9,3%	3434,4	292	4,6%	311,7
12	Soroca	4483	12,9%	4451,9	23	0,4%	22,8
13	Total pe zonă	34690	100%	3433,6	6325	100%	626,0

Tabelul 2

**Media frecvenței dinților extrași în total și din cauza APM în raioanele zonei de Centru
în perioada 2005-2007**

Nr/o	Cod raion	Media			Media		
		Total extrași	% ± m	‰ 0000	Din cauza APM	% ± m	‰ 0000
1	Mun. Chișinău	22844	37%	2905,5	5731	41,3%	728,9
2	Călărași	4122	6,7%	5213,5	1057	7,6%	1336,9
3	Criuleni	3570	5,8%	4890,9	364	2,6%	498,7
4	Dubăsari	1720	2,8%	4885,8	389	2,8%	1105,0
5	Hâncești	2864	4,6%	2332,4	821	5,9%	668,6
6	Ialoveni	5613	9,1%	5692,9	1595	11,5%	1617,7
7	Nisporeni	1249	2,0%	1861,8	262	1,9%	390,6
8	Orhei	3361	5,4%	2670,3	352	2,5%	279,7
9	Rezina	2242	3,6%	4235,8	349	2,5%	659,4
10	Strășeni	2595	4,2%	2836,7	361	2,6%	394,6
11	Șoldănești	1562	2,5%	3581,5	598	4,3%	1371,2
12	Anenii-Noi	2467	4,0%	2969,1	814	5,9%	979,7
13	Telenești	3710	6,0%	4970,6	233	1,7%	312,2
14	Ungheni	3806	6,2%	3241,8	937	6,8%	798,1
15	Total pe zonă	61725	100%	5797,1	13864	100%	1302,1

afecțiunilor parodontiului marginal, conform datelor studiului, este următorul: total – 5.473.757 de dinți extrași și 1.415.300 (25.85%) de dinți extrași din cauza APM.

Așadar, după cum am menționat anterior, accentul a fost pus pe perioada 2005-2007 – interval de timp în care dările de seamă anuale ale MS includ informația respectivă desfășurată și pe raioane.

Prezintă interes numărul dinților extrași din cauza afecțiunilor parodontiului marginal, în cele trei zone economico-geografice, la 100000 de populație, înregistrat în intervalul 2005–2007. Media cea mai înaltă ale afecțiunilor parodontiului marginal, la 100000 populație, în zona de Nord s-a înregistrat în municipiul Bălți, cu indicatorii respectivi egali cu 1498,4 ‰₀₀₀₀, în structură fiind cu m±35,1%, urmată, de raionul Dondușeni cu 1269,0 ‰₀₀₀₀ și m±9,2% respectiv, raionul Florești s-a plasat pe locul trei – 1115,6 ‰₀₀₀₀ și m±16,0%, locul patru îi revine raionului Fălești, unde indicatorii echivalau cu 795,4 ‰₀₀₀₀ și m±11,7%, locul cinci i-a revenit raionului Ocnița cu 632,2 ‰₀₀₀₀, m±5,6% din totalul cazurilor înregistrate în intervalul de timp 2005-2007 (tabelul 1).

Prezintă interes media mai scăzută a afecțiunilor parodontiului marginal (reieșind din numărul de dinți extrași din această cauză) în funcție de aceleași zone economico-geografice ale republicii. La calcularea ei s-au folosit aceiași indicatori. Astfel, în zona de Nord, în perioada 2005-2007, în raionul Soroca au fost stabiliți indici de 22,8 ‰₀₀₀₀ m±0,4%, în raionul Glodeni – respectiv 78,8 ‰₀₀₀₀ și m± 0,8%, pe următorul loc s-a plasat raionul Edineț – 144,0 ‰₀₀₀₀ și m±1,9% din

totalul cazurilor afecțiunilor parodontiului marginal, înregistrate pe zonă. Așadar, în zona de Nord, în anii 2005-2007 au fost extrași în total 34690 (81, 77%) de dinți, iar din cauza APM – 6325 (18,23%) de dinți.

Media afecțiunilor parodontiului marginal, înregistrate în anii 2005-2007, la populația din unele unități administrativ-teritoriale din zona de Centru a fost următoarea: frecvența afecțiunilor în cauză în raionul Ialoveni a constituit 1617,7 ‰₀₀₀₀ și m±11,5% – cei mai înalți indicatori pe zonă. A urmat apoi raionul Șoldănești, cu indicii respectivi 1371,2 ‰₀₀₀₀ și m±4,3%, pe locul următor s-a plasat raionul Călărași, unde s-a înregistrat o frecvență de 1336,9 ‰₀₀₀₀ și m±7,6%, a urmat apoi raionul Dubăsari cu indicatorii concreți 1105,0 ‰₀₀₀₀ și m±2,8% din numărul cazurilor înregistrate la 100000 de populație în zona de Centru (tabelul 2).

Valorile celor mai scăzuți parametri ale mediei afecțiunilor parodontiului marginal în zonă de Centru, în perioada 2005-2007, s-au repartizat în următoarea consecutivitate: pe primul loc – raionul Orhei, cu indicatorii 279,7 ‰₀₀₀₀ și m±2,5%, urmat de raionul Telenești cu un număr de 312,2 ‰₀₀₀₀ și m±1,7%, pe locul trei se plasează raionul Nisporeni, cu indicatorii respectivi 390,6 ‰₀₀₀₀ și m±1,9%, iar locul patru i-a revenit raionului Strășeni, cu indicatorii 394,6 ‰₀₀₀₀ și m±2,6% din totalul cazurilor înregistrate pe zonă. În total pe zona de Centru în perioada vizată au fost extrași 61725 (77,6%) de dinți, iar din cauza afecțiunilor parodontiului marginal – 13864 (22,4%) dinți.

În continuare vom expune rezultatele indicatorilor medii, înregistrați în perioada 2005-2007 în unele

Tabelul 3

**Media frecvenței dinților extrași în total și din cauza APM în raioanele zonei de Sud
în perioada 2005-2007**

Nr/o	Cod raion	Media			Media		
		Total extrași	% ± m	/0000	Din cauza APM	% ± m	/0000
1	Basarabeasca	2263	10,4%	769,8	163	3,8%	554,5
2	Cahul	2988	13,7%	2402,0	1348	31,5%	1083,6
3	Cantemir	787	3,6%	1247,0	188	4,4%	297,9
4	Căușeni	2715	12,5%	2931,6	427	10,0%	461,1
5	Cimișlia	3241	14,9%	5209,0	507	11,9%	814,9
6	Leova	1120	5,1%	2081,0	147	3,4%	273,1
7	Ștefan-Vodă	1811	8,3%	2505,7	358	8,4%	495,3
8	Taraclia	1738	8,0%	3914,7	152	3,6%	342,4
9	Comrat	1952	9,0%	3191,3	275	6,4%	449,6
10	Ceadâr-Lunga	1899	8,7%	3165,0	641	15,0%	10,68,3
11	Vulcănești	1035	5,8%	2653,8	69	1,6%	176,9
12	Total pe zonă	21751	100%	3096,7	4274	100%	608,5
13	Total pe republică	175061	4,9%	4912,3	54845	1,5%	1539,0

localități din zona de Sud la 100000 populație (tabelul 3).

Conform studiului, în zona de Sud rezultate mai bune referitoare la frecvența afecțiunilor parodontiului marginal, în anii 2005-2007, s-au înregistrat în raionul Vulcănești, cu indicatorii $176,9\text{‰}$ și $m \pm 1,6\%$, urmat de raionul Leova, cu indicatorii 273‰ și $m \pm 3,4\%$, pe locul trei s-a plasat raionul Cantemir, cu rezultatele $297,9\text{‰}$ și, respectiv, $m \pm 4,4\%$, iar locul patru i-a revenit raionului Taraclia, cu indicatorii $342,4\text{‰}$ și $m \pm 3,6\%$ din totalul cazurilor înregistrate în zona de Sud, în perioada 2005-2007.

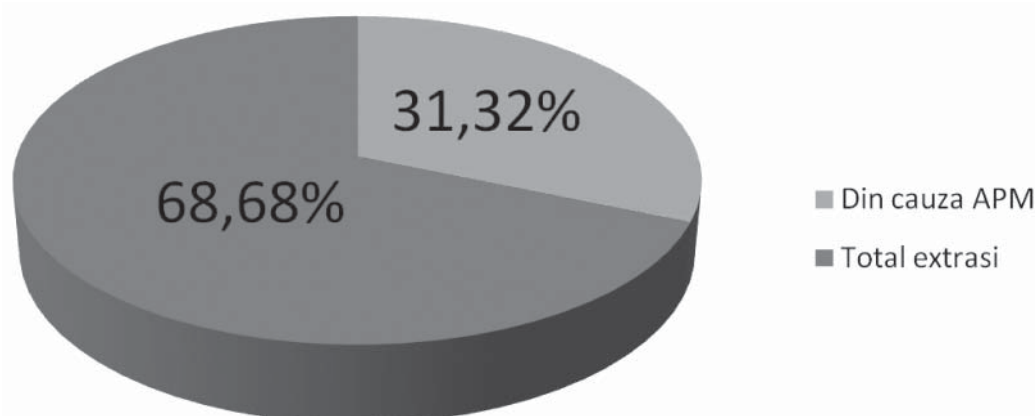
În zona de Sud, în total au fost extrași în această perioadă 21751 (80,36%) dinți, iar din cauza APM au fost extrași 4274 (19,64%) dinți.

Așadar, studiul epidemiologic privind frecvența dinților extrași din cauza APM înregistrată în zonele economico-geografice ale republicii (și indirect

– frecvența APM), în perioada 2005-2007, a pus în evidență următoarele rezultate: cel mai frecvent APM s-au dovedit a fi prezente în zona de Centru, unde s-a înregistrat un indice egal cu 1302‰ , locul următor i-a revenit zonei de Nord, cu $668,6\text{‰}$. O situație mai favorabilă a fost stabilită în zona de Sud, unde indicele respectiv a constituit $608,5\text{‰}$.

Numărul de dinți extrași din cauza afecțiunilor parodontiului marginal (indirect frecvența APM), în perioada 2005-2007, procentual este reprezentat pe diagrama ce urmează.

În expunerea informației referitoare la particularitățile frecvenței APM, ne-am bazat pe frecvența extracțiilor dentare din cauza APM. Însă din dările de seamă anuale (aa. 2005-2007), simultan a fost colectată și informația care reflectă totalul dinților extrași, indiferent de cauze, la fel, în funcție de zonele economico-geografice ale republicii, cu specificarea pe

raioane a indicatorilor mai înalți din punct de vedere epidemiologic, precum și a celor mai favorabili. Noi, însă, nu vom prezenta informația detaliată, ci doar media perioadei pe zonele economico-geografice ale republicii și media generală pe republică după cum urmează:

- În zona de Nord indicatorii medii în perioada 2005-2007, la 100000 populație, au constituit 3433,6‰.
- În zona de Centru indicatorii respectivi au constituit 5797,1‰.
- În zona de Sud indicatorii vizați echivalau cu 3096,7‰ în aceeași perioadă de timp, media generală pe republică fiind de 4912,3‰.

Concluzii

1. Studiul epidemiologic al APM a fost realizat pe întreg teritoriul R.Moldova începând cu anul 1990. El a inclus examinarea datelor din dările de seamă anuale prezentate de MS al RM și cercetări în teritoriu – analiza fișelor de observație în număr de 63389. Ele au pus în evidență prezența a 1603 cazuri de APM, care au revenit: zonei de Nord – 21,3%, zonei de Centru – 20,8%, zonei de Sud – 10,1% și mun. Chișinău – 47,8% din totalitatea cazurilor.

2. Dările de seamă anuale ne-au pus la dispoziție informație despre frecvența APM care s-au soldat cu extracții dentare, însă care nu corespund situației reale, deși APM sunt cele mai răspândite afecțiuni stomatologice. În perioada 1990-2007, cea mai înaltă rată de afectare a parodontiului marginal s-a înregistrat în 1995 – 34,4±0,4%, în timp ce media anuală pe parcursul a celor 17 ani a constituit 27,1±03%.

3. La etapa actuală, în Republica Moldova nu se duce o evidență satisfăcătoare a persoanelor cu afecțiuni ale parodontiului marginal.

4. În Republica Moldova se impune necesitatea elaborării stringente a formularelor de evidență a afecțiunilor parodontiului marginal.

Bibliografie

1. Rapoarte și analize. Date statistice. <http://www.ms.md> (vizitat 11.11.2009).
2. Spinei Iu. *Aspecte contemporane în asistența stomatologică copiilor cu fluoroză*. Teza de d. m., Chișinău, 2001, 152 p.
3. Грудянов А. И., Овчинникова В. В. *Профилактика воспалительных заболеваний пародонта*. Москва, 2007, 79 с.
4. Грудянов А.И., Домашева Н.Н. *Динамика клинических показателей при использовании наддесневых гидроорошений с помощью ирригатора Water Pik*. Пародонтология, 2008; 4 (49): 58-61.
5. *Educational imperatives for oral health personnel: change of decay?* Report of a WHO Expert Commit-

tee. WHO Technical Report Series no.821. Geneva, 2008, p. 96.

6. Petersen P. E. *Global strengthening oral health systems – development or adjustment*. WHO Global Oral Health Programme. Geneva: World Health Organization, 2007.

7. Petersen P. E. *World Health Organization global policy for improvement of oral health* World Health Assembly 2007. International Dental Journal, 2008; 58: 115-121.

8. Petersen P. E., Ueda H. *Oral Health in Ageing Societies: Integration of Oral Health and General Health*. Report of a meeting convened at the WHO Centre for Health Development in Kobe, Japan, 1-3 June 2005. Geneva: World Health Organization, 2006.

Rezumat

Studiul epidemiologic privind frecvența dinților extrași din cauza APM, înregistrată în zonele economico-geografice ale Republicii Moldova (și indirect – frecvența APM), în perioada 2005-2007, a pus în evidență următoarele rezultate: cel mai frecvent APM s-au dovedit a fi prezente în zona de Centru, unde s-a înregistrat un indice egal cu 1302 ‰, locul următor i-a revenit zonei de Nord, cu 668,6 ‰. O situație mai favorabilă a fost stabilită în zona de Sud, unde indicele respectiv a constituit 608,5 ‰. Numărul de dinți extrași din cauza afecțiunilor parodontiului marginal (indirect frecvența APM), în perioada 2005-2007 a constituit 54845 (31,32%) din totalul de 1750961.

Summary

Epidemiologic study on the frequency of teeth extracted as a consequence of APM, registered in the geographical-economical areas of the republic (indirectly the frequency of APM), on the period of years 2005-2007, elucidated the following results. The most frequent APM came to be present in the Center area, where an index registered as 1302 ‰, next place was given to the North area, with 668,6 ‰. A more favorable and stable situation was seen in the South area, where the respective index constituted 608,5 ‰. The percent of tooth extracted as a cause of afflictions of marginal periodontium (indirectly the frequency of APM), in the period of yy. 2005-2007 constituted 54845 (31,32%) from the total – 1750961.

Резюме

Эпидемиологическое исследование в экономическо-географических зонах республики по поводу удалённых зубов (косвенно частота заболеваний пародонта) в период 2005-2007 годов выявило следующие данные. Чаще всего ЗП выявлено в центральной зоне – 1302 ‰ на следующем месте северная зона с 668,6 ‰ более благоприятная обстановка обнаружена в южной части республики – 608,5 ‰. В процентном отношении количество удалённых зубов вследствие ЗП (косвенно частота ЗП) в период 2005-2007 гг. составило 54845 (31,32%) из общего числа удалённых зубов – 1750961.